

Vlaams
Parlement

vergadering **C83**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 19 december 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de tussentijdse evaluatie van het uitvoeringsplan afvalstoffen – 472 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de afsluiting van de toegang tot water en de goede praktijken van de lokale adviescommissies (LAC's) ter zake – 500 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verdrogen van de polders – 503 (2017-2018)	7
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verwerking van met fipronil gecontamineerd spoelwater – 513 (2017-2018)	10
VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over bindende adviezen van adviesverlenende instanties – 529 (2017-2018)	12
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het tekort aan verwerkingscapaciteit voor plastic afval – 551 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verwerking van restplastics in Vlaanderen – 584 (2017-2018)	15
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de lozingen van luchtverontreinigende stoffen en broeikasgassen – 575 (2017-2018)	22
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verlenen van vergunningen voor het ontbossen in Vlaanderen – 585 (2017-2018)	24

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de tussentijdse evaluatie van het uitvoeringsplan afvalstoffen – 472 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, het uitvoeringsplan voor het huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval, kortweg afvalstoffen, geeft elke Vlaamse gemeente een doelstelling mee inzake restafvalproductie. De doelstelling zelf was verbonden aan de specifieke cluster waarin de gemeente was onderverdeeld. Die zestien clusters zijn gebaseerd op de Belfiusindex, waarbij de gemeenten op basis van 150 uiteenlopende parameters een onderbouwde profielschets meekrijgen.

Voor het afvalstoffenplan wordt de meest recente Belfiusindeling gehanteerd, die van 2007. Op het moment dat de Belfiusbank de huidige indeling actualiseert, zal het effect hiervan op de doelstellingen worden bekeken, zowel op het niveau van gemeenten die wisselen van cluster, als op de hoogte van de doelstellingen per cluster. Tegelijk zal ook het werken met clusters worden geëvalueerd. Indien de impact van deze actualisatie en evaluatie op de doelstellingen significant is, zal een planaanpassing worden voorgesteld.

In de commissie Leefmilieu van 21 december 2016 plaatste ik, tijdens de gedachtewisseling over het nieuwe uitvoeringsplan, kanttekeningen bij de actuele relevantie van een indeling op basis van gegevens die bijna tien jaar oud zijn. De vertegenwoordiger van de OVAM zei daarover het volgende: "Belfius verzekerde dat de bank om de tien jaar haar clustering actualiseert. De opstart van de evaluatie is afhankelijk van de uitvoering daarvan. Zij gebeurt samen met VVSG en Interafval, waarmee ook de opmaak van de doelstellingen in het plan is besproken."

Minister, hoever staat het met de nieuwe Belfiusindeling? Werd die al overgemaakt aan uw administratie? Indien niet, waarom niet en dringt u daarop aan bij Belfius? Het eventuele uitblijven van een actualisering van de Belfiusindex mag uiteraard niet impliceren dat de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), al dan niet samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en Interafval, helemaal nog geen evaluatie maakt. Hoever staat het met die evaluatie van het afvalstoffenplan en wanneer mogen we dit verwachten? Wat zijn voorlopig de eerste bevindingen en waar zult u bijsturen?

Over die evaluatie werd reeds een tipje van de sluier gelicht: "Of er een nieuw openbaar onderzoek komt, hangt dan weer af van de resultaten van de evaluatie. Als een gemeente van cluster moet veranderen door de nieuwe Belfius-index en de herberekening levert een beperkt verschil op, wordt de doelstelling waarschijnlijk niet aangepast. Als het meer is, moet de regering beslissen over een planaanpassing, met de bijhorende vereisten die het decreet oplegt." Op basis van welke criteria zult u beslissen of een verschil al dan niet beperkt is?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, zoals u weet – daar zal uw vraag om uitleg allicht op gebaseerd zijn – is er inderdaad een vertraging op de Belfiusindeling. Belfius heeft een vertraging bij de opmaak. De OVAM verwacht in de loop van januari 2018 een eerste versie van de nieuwe indeling. De OVAM houdt nauw contact met Belfius om dat op te volgen.

Hoe zit het met de evaluatie van het uitvoeringsplan? Er zijn twee soorten gepland. Ten eerste is er een tussentijdse evaluatie gepland halverwege de planperiode.

Aangezien het uitvoeringsplan is goedgekeurd op 16 september 2016 en loopt tot eind 2022, zal dat zijn voor einde 2019. De evaluatie en eventuele voorstellen tot bijsturing gebeuren, conform het plan, door het overlegplatform afval- en materialenbeheer.

Daarnaast plant actie 4 dat het werken met clusters zal worden geëvalueerd. Deze evaluatie is gepland voor 2018 en zal worden gestart nadat de nieuwe Belfius-indeling bekend is.

De impact van de nieuwe Belfiusindeling op de hoogte van de doelstellingen zal samen met de VVSG/Interafval worden bekeken. Op basis van de nieuwe Belfius-indeling zullen de berekeningen die hebben geleid tot de formulering van de huidige doelstellingen, opnieuw gebeuren. Op die manier worden er verschillen in kaart gebracht. Daarnaast zal samen met de VVSG/Interafval worden bekeken of de verschillen significant zijn. Overeenkomstig de bepalingen in het plan adviseert het overlegplatform of een aanpassing nodig is.

Het werken met clusters zal worden geëvalueerd op basis van de informatie die wordt verkregen uit het lerend netwerk, maar ook uit de bezoeken aan gemeenten door de OVAM. Er is een lerend netwerk van kustgemeenten gestart. Begin december is de OVAM gestart met een lerend netwerk voor de cluster regionale steden. De gemeenten tonen veel interesse om ervaringen uit te wisselen met gelijkaardige gemeenten. In 2018 zal de OVAM, samen met de VVSG/Interafval, deze lerende netwerken verder uitrollen over de andere clusters.

Collega Nevens, wij volgen dat verder goed op en ik ben ervan overtuigd dat u dat ook zult doen.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, u kent me ondertussen een klein beetje, en ik u ook.

Ik had inderdaad vernomen dat er wat vertraging is met het maken van de nieuwe Belfiusindex. Vandaag weet ik dat de evaluatie die men had gepland, natuurlijk afhangt van die nieuwe Belfiusindex om te zien of er inderdaad verschillen zijn ten aanzien van de Belfiusindex van 2007. Ik ben in blijde verwachting dat die er komt en ben benieuwd of er verschillen zullen zijn in het kader van die clustering. Mijn buikgevoel – en ik heb een tamelijk grote buik – zegt van wel. Ik volg dat inderdaad nauw op.

Minister, ik ben erg tevreden dat u ondertussen niet stilzit en het lerend netwerk met kustgemeenten met dezelfde problemen en de informatie die men daar heeft, wil delen met anderen. Soms kunnen we van elkaar nog heel veel leren en opsteken, en op die manier zorgen dat we in het kader van afval en ons huishoudelijk afvalplan grote stappen vooruit kunnen zetten en trendsetter en koploper kunnen blijven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de afsluiting van de toegang tot water en de goede praktijken van de lokale adviescommissies (LAC's) ter zake – 500 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mijn vraag om uitleg zit op het kruispunt van het domein armoede en water.

Het Vlaams Actieplan Armoede (VAPA) is onlangs ter sprake gekomen in de commissie Armoede. Ik wil hieraan graag een vervolg geven met deze vraag om uitleg over de goede praktijken voor het afsluiten van water. Een van de actiepunten in het VAPA is: "De Vlaamse Regering garandeert het sociale grondrecht maatschappelijke dienstverlening voor mensen in armoede." Een van de concretisering is: "Heldere en duidelijke communicatie over water naar mensen in armoede."

Daarnaast spreekt het VAPA ook van de ambitie om een draaiboek op te maken die de goede praktijken voor de lokale adviescommissies (LAC's) inzake de afsluiting van water behandelt. Een jaar of twee geleden heb ik al gezegd dat het goed zou zijn de procedures ter zake op elkaar af te stemmen. In het VAPA wordt daar nu inderdaad over gesproken.

Minister, wat is de stand van zaken betreffende de opmaak van zo'n draaiboek? Wilt u de mogelijkheid tot het afsluiten van toegang tot water per decreet verbieden? Als u dat wilt, zoveel te beter, indien niet, waarom niet? Welke argumenten haalt u daarvoor aan? Wilt u een beroepsprocedure tegen de beslissingen van de LAC onderzoeken? Mensen zouden kunnen worden gehoord, maar uiteindelijk beslist de LAC, en dan is het wat het is. Wilt u een beroepsprocedure ter zake onderzoeken? Wat zijn, naast betalingsproblemen, de belangrijkste redenen om tot de afsluiting van de toegang tot water over te gaan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Om de LAC-medewerkers, die toch belangrijke beslissingen moeten nemen en over cruciale aspecten moeten beslissen, te ondersteunen, is er begin dit jaar een inspiratienota verschenen. Die werd gemaakt vanuit de praktijk. We hebben de opdracht gegeven aan Samenlevingsopbouw Provincie Antwerpen, in samenwerking met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) om daaraan te werken. Er zitten heel concrete aanbevelingen in, een concrete handleiding met tips en leidraden die LAC-medewerkers kunnen gebruiken bij het uitoefenen van hun taak. Dat gaat over: hoe kun je de cliënten bereiken, hoe kun je zo'n zitting vlot laten verlopen, een fictief voorbeeld van een draaiboek voor de interne LAC-werking. Op die manier willen we de werking meer stroomlijnen.

Deze inspiratienota is intussen ook vertaald in een onlineportaal. Daarop kunnen LAC-medewerkers terecht met al hun specifieke vragen. Het portaal maakt alle informatie uit de inspiratienota eenvoudig beschikbaar.

Het biedt nog meer concrete tips uit de praktijk, goede voorbeelden en dergelijke aan. U kunt dit portaal raadplegen op www.vmm.be/lac-water.

Het is altijd mijn ambitie geweest – zoals, denk ik, van iedereen hier aanwezig – om het aantal afsluitingen tot het absolute minimum te beperken. Ik geloof dat we hierin al heel wat vooruitgang hebben geboekt, onder meer door de rechten van drinkwaterabonnees in het algemeen waterverkoopreglement vast te leggen. Dat bestond vroeger niet. Nu schetsen duidelijke voorwaarden en procedures het kader waarbinnen het mogelijk is dat iemand van water kan worden afgesloten. Zo vormt het niet kunnen betalen van de waterfactuur geen grond tot afsluiting – dat kan ik alleen maar blijven herhalen. Het weigeren van een betalingsregeling kan wel een grond zijn. Het lijkt me wenselijk dat deze grond als stok achter de deur behouden blijft.

Tegelijkertijd vind ik het belangrijk te blijven inzetten op het verder terugdringen van het aantal afsluitingen. Dit doe ik op verschillende vlakken: de inspiratienota waarnaar ik zojuist verwees; de evaluatie van de tariefstructuur door de Water-Regulator; de evaluatie van het algemeen waterverkoopreglement; het uitwerken van de mogelijkheden om het verbruik te beperken als tussenstap voorafgaand aan de afsluiting.

Een aanpassing naar aanleiding van de twee genoemde evaluaties plan ik in 2018. Dat zal ook worden bekeken op basis van de technische haalbaarheid.

De lokale adviescommissies (LAC's), waarin zowel de watermaatschappijen als de OCMW's zetelen, kunnen alleen beslissen op basis van unanimiteit. Indien geen unanimiteit wordt bereikt, wordt er beslist in het voordeel van de klant. Op deze manier wordt aan de OCMW's, en aan de cliënten die zij vertegenwoordigen, een beslissende stem gegeven. Het is pas nadat zij toestemmen, dat een LAC een beslissing tot afsluiting kan nemen. Daarom lijkt het me belangrijker om de OCMW's voldoende te ondersteunen, eerder dan bijkomende administratieve procedures in het leven te roepen.

Indien een abonnee is afgesloten vanwege het niet naleven van een betalingsregeling, kan hij opnieuw de aansluiting vragen aan zijn drinkwatermaatschappij zodra hij de door de LAC besliste afbetalingsregeling opnieuw volgt. Daarnaast is er ook de mogelijkheid om via de LAC opnieuw de aansluiting te vragen, indien de cliënt intussen heeft ingestemd met een aanpassing van het voorstel of de regeling. Aan dit aspect van opvolging door de LAC besteedt het draaiboek heel veel aandacht.

De belangrijkste redenen om tot de afsluiting van de toegang tot water over te gaan, staan in het rapport 'Statistieken toepassing Algemeen Waterverkoopreglement', dat jaarlijks wordt gepubliceerd. In 2016 werden 2617 abonnees afgesloten. 33 abonnees werden afgesloten wegens het weigeren van de toegang tot de ruimte waar de watermeter is opgesteld. 7 abonnees werden afgesloten wegens de weigering tot naleving van de procedure voor de tegensprekelijke overname of voor een vernieuwde indienststelling. 438 afsluitingen gebeurden zonder LAC-advies, via de exploitant. Dat gebeurde vaak wegens wanbetaling: in 420 gevallen. En het kan alleen voor woningen zonder domiciliëring. In dit geval gaat het meestal om tweede verblijven. De 18 andere afsluitingen zonder LAC-advies waren om redenen van leegstand, 17 gevallen, en fraude, 1 geval. U ziet dat er dus telkens wel een verhaal achter zit. Meer details vindt u terug in het rapport.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik wou vooral eens polsen naar de uniformiteit van de procedures op basis waarvan de LAC's beslissen. Samenlevingsopbouw heeft eerder dit jaar een soort inspiratiebundel of nota gemaakt. Daarvoor al waren ze in een werkgroep bezig over waterarmoede. Er waren daarover al enkele nota's. Nu is alles samengebracht in één nota waarop OCMW's zich kunnen beroepen om hun LAC's beter te stroomlijnen.

Minister, hebt u er een idee van in welke mate de LAC's daar gebruik van maken? Ik heb daar ook wat ervaring mee. Als men het gewoon is om bepaalde beslissingen te nemen en bepaalde zaken te doen, zal men niet vanwege een inspiratienota ineens alles over een andere boeg gooien. Ik zou het jammer vinden dat men in de ene gemeente gemakkelijker zou kunnen worden afgesloten dan in de andere gemeente.

Nogmaals, minister, ik ben content dat u de inspiratienota hebt ondersteund en dat ze er is. Maar de volgende stap is natuurlijk dat ze zo veel mogelijk inspireert en wordt opgevolgd.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Ik spreek uit eigen ervaring. Ik heb in mijn gemeente in de LAC gezeten. Het was nooit het uitgangspunt om mensen zonder water te zetten. Men zit daar met de sociaal medewerkster of de sociaal assistent van het OCMW, samen met een medewerker van de watermaatschappij. Die medewerker is in verschillende gemeenten actief. Er zit ook iemand van de gemeente zelf bij. Het doel is dat de rekening wordt betaald. In het kader van afbetalingsplannen

en dergelijke wordt een traject opgezet wanneer de cliënt bereid is om daaraan mee te werken. Water afsluiten is nooit een doel op zich.

In het kader van de armoedebestrijding kijk ik uit naar de digitale watermeter. Daarmee kunnen we hetzelfde principe toepassen als met de elektriciteitsmeter, waaraan je een budgetmeter kunt koppelen. Zo kunnen mensen met een beperkt budget hun water op een dergelijke manier financieren en opladen zonder te weten over hoeveel het gaat. In ons geval ging de watermaatschappij ook nog ter plaatse om te bekijken of de grote waterfactuur niet te wijten was aan mankementen in de binnenhuisinstallatie: een kraan of een toilet die blijven lopen. Daardoor is er een watersverspilling en loopt de waterfactuur de spuitgaten uit.

De LAC's werken echt wel goed in functie van de klanten. Langs de andere kant wordt water dat niet wordt betaald, uiteindelijk verrekend in de waterfactuur van ons allemaal. Uiteindelijk betaalt iemand toch de rekening. Ik kijk dus uit naar die digitale watermeter.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Wij kijken ook uit naar de digitale watermeter. Dat is belangrijk voor de strijd tegen de waterarmoede.

Minister, we hebben in het verleden, niet alleen in verband met water, ook al aangekaart dat die LAC's op een heel verschillende manier werken, afhankelijk van gemeente tot gemeente. Is er al meer zicht op hoe we dat op een gelijkmatigere manier kunnen laten verlopen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, vanuit onze bevoegdheid proberen wij aan die uniformiteit te werken. Daartoe hebben wij die inspiratienota en dat draaiboek opgemaakt.

Collega's, wij hebben daarover ook provinciale studiedagen georganiseerd. Ik heb er geen zicht op hoeveel LAC's dat effectief ter hand nemen. Maar doordat we er blijven op hameren en die studiedagen organiseren, zorgen we er wel voor dat dat wordt gehanteerd.

Mevrouw De Vroe, de werking van de LAC's op zich valt niet onder mijn bevoegdheid maar onder die van de minister van Welzijn. Maar ik weet dat dat daar zo goed mogelijk wordt opgevolgd, dat het zo goed mogelijk op dezelfde manier verloopt. Het blijft natuurlijk een afweging die wordt gemaakt op basis van lokale situaties waar er soms wel andere praktijken zijn. Je kunt een stad niet altijd vergelijken met een plattelandsgemeente. Ik kan mij voorstellen dat een LAC in de stad Antwerpen anders is dan een LAC op het platteland. Het is misschien niet zo verwonderlijk dat er wel eens wat verschillen zijn.

Collega's, we blijven dit goed opvolgen. Uiteraard blijft het de bedoeling dat we dit stroomlijnen. Waar we dat kunnen, hebben wij dat voor water gedaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verdrogen van de polders
– 503 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik heb de polders en de graslanden daar al een tijdje verwaarloosd, dus het wordt tijd dat we toch weer eens kijken hoe het daar zit. Minister, wat stel ik vast? Dat na opeenvolgende jaren van abnormale droogte in de polders de broedvogels ook in 2017 een rampzalig broedseizoen hebben gekend. Dat is redelijk algemeen zo in de polders: in de regio's Oostende-Oudenburg, Blankenberge en Knokke-Damme. Er is dus echt een verdroging, met gevolgen voor die broedvogels.

Dat kon deels worden gecompenseerd door het plaatsen van pompen op zonne-energie in een aantal gebieden waar dat echt heel belangrijk is. Daardoor kon dan het waterpeil plaatselijk worden verhoogd, maar dat is natuurlijk een beetje een druppel op een hete plaat. Er loopt een doctoraatsstudie van de Universiteit Antwerpen, onder leiding van professor Meire, met name met betrekking tot de Uitkerkse Polder. Dat onderzoek bevestigt de ernst van het probleem. Het grondwaterpeil in poldernatuurgebied staat op een historisch laag peil, van 1,60 meter onder het maaiveld, las ik. Ik kon het bijna niet geloven, maar als geleerde heren dat zo zeggen, dan zal dat kloppen. In het beste geval zal het jaren duren om dat weer goed te krijgen, met een risico op een algemene verzilting, want dat heb je natuurlijk ook, zeker aan de kust: op het moment dat het grondwaterpeil, het zoet water daar in gevaar komt, dan komt daar zout water voor in de plaats. Dat is toch wel een belangrijke bedreiging, ook voor de landbouw. Het is misschien goed om dat er meteen bij te zeggen.

Minister, ik heb de indruk of het gevoel, tenzij u me straks het tegenovergestelde zegt en dat aantoon, dat de polderbesturen, zeker in die regio, toch nog altijd een beleid voeren dat nog vooral gericht is op drooglegging en waterafvoer, zonder rekening te houden met de natuurwaarden.

Ik heb dan ook een paar vragen voor u opgelijst. Hebt u de indruk dat de polderbesturen voldoende op de hoogte zijn van dat risico op verzilting, wat ook voor de landbouw toch geen goede zaak is? Zijn de polderbesturen voldoende op de hoogte van de impact van de drooglegging op kwetsbare fauna en flora? Vaak gaat het in dezen om Europees beschermde IHD-gebieden (instandhoudingsdoelstelling), waarvoor Vlaanderen verplicht is de nodige maatregelen te nemen. Hoe schat u de impact in van het verdrogen van die polders? Ik weet wel dat daar een aantal mensen of instellingen mee bezig zijn, maar is er een specifiek orgaan of een specifieke figuur die de verdroging en verzilting vanuit milieuoogpunt volgt en in kaart brengt? Zo ja, wat is zijn of haar taak precies? Welke acties werden reeds ondernomen om de grondwaterstanden te corrigeren waar dat kan? Bent u bereid om, mocht dat nodig blijken, bufferzones te creëren in die gebieden waar de grondwaterspiegel bepalend is voor fauna en flora?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandaele, de problematiek van de verzilting houdt heel wat mensen bezig. In de poldergebieden is dat inderdaad iets dat de nodige aandacht vraagt, zeker ook van de polderbesturen, maar ze zijn zich daarvan bewust. Gouverneur Decaluwé heeft diverse overlegvergaderingen samengeroepen om die problematiek zeer grondig te bespreken. Alle polderbesturen waren daar trouwens aanwezig. Een aantal van die besturen hebben ook extra metingen gedaan van het zoutgehalte in de polderwaterlopen. Er werd ook afgesproken om het zoutgehalte in de toekomst ook nauwgezet verder in kaart te brengen. Specifiek voor de Oostkustpolder werden, in het kader van het raamakkoord inzake het waterbeheer in een deel van de Oostkustpolder in functie van het duurzaam behoud en de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intertijdengebied, afspraken gemaakt om het risico op verzilting te milderen.

Het is inderdaad belangrijk dat het peilbeheer in natuurgebieden voldoende wordt afgestemd op de beoogde natuurdoelstellingen. Dat spreekt voor zich. Onder meer

voor weide- en moerasvogels is dat cruciaal. Ook de polderbesturen zijn daar zeker van op de hoogte. Er zijn inderdaad ook studiedagen. U verwees zelf naar een studiedag, waarop uw vraag is gebaseerd. Die studiedag werd door ons departement georganiseerd net om die polderbesturen daar ook over te informeren. Iedereen is het erover eens dat bij het peilbeheer de veiligheid van de in het gebied gelegen bebouwing en infrastructuur centraal staat. De uitdaging is vooral om het peilbeheer gericht op de natuurdoelstellingen in specifieke gebieden zo te realiseren dat er geen negatieve effecten zijn voor de andere doelstellingen. Mede gelet op de veelal versnipperde eigendomssituatie is dat niet altijd evident. Specifiek voor de Uitkerkse Polder heeft de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in functie van deze uitdaging een grondwatermodel ontwikkeld. Uit de resultaten van dat model blijkt dat het een haalbare uitdaging is om gebiedsgericht verschillende peilinstellingen te realiseren en de gewenste hydrologische isolatie te realiseren.

Ik heb aan de gouverneur van West-Vlaanderen gevraagd om het overleg met alle betrokken actoren opnieuw te starten. Ik denk dat de nodige instrumenten vandaag beschikbaar zijn om ter zake tot een globaal akkoord te kunnen komen. Een combinatie van gebiedsgerichte afspraken inzake peilbeheer en ruimtelijke differentiatie moet het ook mogelijk maken om de peilinstellingen in het SBZ-gebied (speciale beschermingszones) zo te regelen dat we de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd kunnen krijgen.

In de meeste poldergebieden is er al een uitgebreid meetnet aanwezig. Die gegevens zijn voor iedereen raadpleegbaar op www.waterinfo.be. Inzake verzilting participeert de VMM aan het Europese project Topsoil. In het kader van dat project wordt gewerkt aan een nieuwe kartering van de actuele verziltingsgraad van de grondwaterspiegel in het poldergebied. Aansluitend zal worden onderzocht in hoeverre lokale maatregelen de zoetwaterbeschikbaarheid kunnen vergroten om de klimaatuitdaging aan te gaan. De Vlaamse overheid neemt dus heel gerichte initiatieven.

Inzake droogte is er natuurlijk ook de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW). Er is een coördinator aangesteld. De bedoeling is om een Vlaams waterschaarste- en droogterisicobeheerplan op te maken.

Het is mogelijk om bufferzones in te stellen indien die mee een oplossing kunnen vormen. Dat kan een van de opties zijn die mee moeten worden besproken in het overleg voor de Uitkerkse Polder. De vraag is evenwel of bufferzones een noodzaak zijn. Uit het grondwatermodel blijkt duidelijk dat de opstuwning in een deelgebied weinig tot geen invloed heeft buiten de opgestuwde zones. Indien homogene gebieden kunnen worden gerealiseerd, zijn bufferzones dus wellicht niet nodig.

Mijnheer Vandaele, u stelt een terechte vraag, maar dit lijkt me toch ook wel een duidelijk bewijs dat de overheid dit ook ernstig neemt en er ook werk van wil maken, ook in overleg met alle actoren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord. We twijfelen natuurlijk niet aan de kennis en kunde van onze gouverneur, een oud-collega. *(Opmerkingen van Bart Caron)*

Absoluut niet, collega Caron.

U bevestigt inderdaad dat er werk van wordt gemaakt, dat er veel wordt overlegd, dat er ook wel wordt gemeten. Specifiek wat het Zwin betreft, we weten dat dat heel wat voeten in de aarde heeft gehad, ook wat de uitbreiding betreft. Er was ook de vrees van de landbouwers daarover, over wat het gevolg zou zijn van het verder inlands brengen van het zout water, ook de gevolgen qua verzilting enzovoort. Ik ben het met u eens dat er zeker op die plek heel wat werk is verzet,

dat er heel wat studies zijn gebeurd. Met name inzake de Uitkerkse Polder heb ik toch soms het gevoel dat er misschien ook wel wordt gestudeerd en gemeten, maar dat de resultaten in elk geval uitblijven. Men kan immers heel veel meten en men kan heel veel overleggen, maar als je ziet dat daar de waterstand met meer dan anderhalve meter onder het maaiveld komt, dan is daar toch een probleem, en dan denk ik dat er daar echt wel meer moet gebeuren dan overleggen en meten.

U hebt op een bepaald moment gezegd dat de veiligheid van gebouwen en infrastructuur centraal staat. Ik vond dat een vreemde zin. Ik zou daaraan durven te twijfelen. Ik denk dat u dat hebt gezegd, hoor. Ik heb het opgeschreven. Ik denk dat dat in bepaalde zones misschien niet zo is, en dat andere belangen, in dit geval de natuurwaarden, misschien wel de bovenhand moeten halen, zeker op die plekken waarvan ik me kan voorstellen dat het aantal gebouwen en aanwezige infrastructuur er eigenlijk niet zo indrukwekkend zijn, maar de natuurwaarden wél. Ik zou er toch op willen aandringen om dat zeer goed op te volgen en uw diensten de nodige armslag te geven om dat te doen, zodat ook die natuurwaarden, naast de veiligheid van infrastructuur en gebouwen en naast de belangen van de landbouw, zouden doorwegen, zeker op die plekken waarvan we als overheid hebben beslist dat die natuurwaarden er daadwerkelijk moeten doorwegen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verwerking van met fipronil gecontamineerd spoelwater – 513 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, na het lezen van uw antwoord op mijn schriftelijke vraag 57 over de verwerking van spoelwater van stallen die werden gecontamineerd tijdens de fipronilcrisis, voor wie zich die hier nog herinnert, bleef ik toch met vragen zitten.

Het reinigingswater kan volgens de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) op een milieuverantwoorde wijze als irrigatiewater worden uitgereiden op het land, indien een aantal strikte randvoorwaarden worden nageleefd. Die randvoorwaarden staan beschreven in het reinigingsprotocol dat aan landbouwers werd bezorgd. Ik zal ze niet allemaal voorlezen om wat tijd te sparen.

Een eerste punt dat me daarbij in het oog sprong, was dat u het hebt over "eventueel aanwezige gewassen". De bijlage aan het reinigingsprotocol, zoals dat op de website van VITO te vinden is, beschrijft daarover echter een vijfde randvoorwaarde, die niet in uw antwoord werd opgenomen. Ik citeer: "Op (...) percelen waar reinigingswater werd toegediend, mogen het daarop volgende (...) teeltseizoen geen bloeiende gewassen worden geteeld (bijv. gele mosterd, koolzaad,...). De teelten die in aanmerking komen, zijn bijvoorbeeld: maïs, granen, bieten, gras (maar geen gras waar de dieren op grazen of dat dit jaar nog als veevoer bestemd is), ... U brengt de gebruiker en de eigenaar van de ontvangende percelen op de hoogte van de gebruiksbeperkingen inzake gewasteelt die gelden voor het ontvangende perceel."

Dat lijkt me niet zo'n strikte voorwaarde. Zo mis ik een beschrijving van wat er al dan niet mag gebeuren met de gewassen die op het veld staan tijdens het uitrijden van het gecontamineerde water. Daar er wordt gesproken over 'irrigatiewater', mag ik er toch van uitgaan dat het water bedoeld is om te worden opgenomen door gewassen. Kunnen die gewassen dan nog in de voedsel- of de voederketen terechtkomen? Dat is natuurlijk de centrale vraag.

Minister, wat me echter nog meer zorgen baart wat uw antwoord betreft, is het antwoord dat er niet in staat. In mijn vraag uitte ik een duidelijk driedubbele bekommernis aangaande het uitrijden van dat spoelwater, namelijk de impact op het grond- en oppervlaktewater, op de voedselveiligheid en op de fauna, zowel boven- als ondergronds. Het totaal ontbreken van dat laatste facet in uw antwoord doet me het ergste vrezen, namelijk dat die impact nooit werd onderzocht. Fipronil is een insecticide, en dus lijkt het niet meer dan logisch dat het verspreiden van residuen van fipronil over akkers een direct gevolg heeft op de insecten die op en onder de akkers leven, en mogelijk ook op de bacteriën in de grond, en dus de grondstructuur in die zin ook verarmt.

Minister, werd er door hetzij VITO hetzij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) onderzocht wat de mogelijke effecten van het uitrijden van het spoelwater zijn op het aanwezige leven op de akkers? Hoe wordt dat effect gemonitord, wetende dat er wellicht nergens een nulmeting gebeurde? Bestaat er een mogelijkheid dat gewassen die op de betreffende akkers staan of stonden, terecht komen in de voedsel- of de voederketen? Is er daarover overleg geweest met het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV), of hoe wordt dat gecontroleerd?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Caron, VITO heeft aangegeven dat bij de berekening van de maximaal toelaatbare concentratie fipronil in spoelwater als criterium is gesteld dat enerzijds de concentratie van fipronil in grondwater de norm van 0,1 microgram per liter niet mag overschrijden en anderzijds de concentratie in de bodem niet hoger mag zijn dan de 'predicted no-effect concentrations' voor het compartiment bodem (PNEC-soil).

Op het einde van het jaar gaan we een quiz houden over alle afkortingen die we hier constant gebruiken. *(Gelach)*

Dat is de grenswaarde waaronder geen negatieve effecten door blootstelling worden verwacht. VITO heeft gerekend met de PNEC voor bodemorganismen. Die is strenger dan de PNEC voor vogels en zoogdieren, dus ook zeker beschermend voor deze organismen. De gebruikte waarde is overgenomen uit het Europese evaluatierapport voor fipronil. Volgens de VITO-berekeningen leidt een maximaal toegelaten dosering van 15 kubieke meter per hectare niet tot overschrijding van deze grenswaarde in de bodem en wordt dat daarom als veilig beschouwd voor het aanwezige leven op de akkers. Op basis van het advies van VITO is er gekozen voor een beperking via een maximaal toegelaten dosering van 15 kubieke meter per hectare. Het naleven van de maximumdosering is belangrijk en garandeert in de praktijk een snellere opvolging dan het monitoren van de effecten op het bodemleven. De pluimveehouders zijn verplicht de uitrijhoeveelheden op de respectieve percelen bij te houden in een register. Die gegevens moeten aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) worden gemeld. De naleving is een voorwaarde in het kader van de vergoedingsregeling. Ook de VMM kan op die manier steekproefsgewijs nagaan wat de mogelijke effecten zijn in het oppervlaktewater in de nabijheid van de percelen.

In de bijlage van het reinigingsprotocol is als een van de voorwaarden voor het uitrijden opgenomen dat de ontvangen bodem in die hoedanigheid moet verkeren dat het water infiltreert en de eventueel aanwezige gewassen het water opnemen. Dat staat heel uitdrukkelijk in punt 2. Het reinigingsprotocol is op 13 oktober aan de pluimveehouders en het FAVV bezorgd.

Ik hoop daarmee een antwoord te hebben gegeven op uw vragen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): U hebt me een antwoord gegeven op die vragen. Ik ben geen wetenschapper en zal en kan het niet controleren. Het is natuurlijk een omweg. U onderzoekt niet de effecten op de bodem. U zegt dat wetenschappers zeggen dat, als men maximaal 15 kubieke meter gecontamineerd spoelwater op akkers uitrijdt, er daardoor geen overschrijding is van de grenswaarden. Ik hoop dat dat ook zo is. Ik zou alleen graag hebben dat men steekproefsgewijs toch wel eens hier en daar controleert of dat ook zo is, want zoals ik al zei, het is natuurlijk een insecticide en bij onoordeelkundig gebruik kan dat wel erg veel schade aanrichten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over bindende adviezen van adviesverlenende instanties
– 529 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, minister, ik ben hier vooral in de volgende legislatuur, ook in het kader van de commissie-Sauwens over versnelling, regelmatig tussengekomen over de adviesverlening in Vlaanderen, omdat het ter zake nogal eens bleek te schorten in procedures. Er waren de bindende adviezen, die ondertussen niet meer bindend zijn. Adviezen werden niet binnen de vooropgestelde termijn afgehandeld. Vandaag zou ik graag eens terugkomen op het begrip 'direct werkende norm', dat naar mijn smaak misschien af en toe te dikwijls wordt ingeroepen vandaag.

Ik wil me verduidelijken. Artikel 58 van het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving bepaalt dat de adviesbevoegdheid van het agentschap Onroerend Erfgoed voor de toepassing van de afwijkmogelijkheid uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) niet langer bindend is. Dat artikel doet geen afbreuk aan de algemene regel inzake adviesverlening uit de codex. Volgens artikel 4.3.3. moet de vergunningverlenende overheid de aanvraag weigeren indien uit een verplicht in te winnen advies blijkt dat hetgeen is aangevraagd, strijdig is met direct werkende normen binnen andere beleidsvelden. Daaronder wordt verstaan: "supranationale, wetskrachtige, reglementaire of beschikkende bepalingen die op zichzelf volstaan om toepasbaar te zijn, zonder dat verdere reglementering met het oog op precisering of vervollediging noodzakelijk is".

Zoals gezegd, heb ik de indruk dat in de praktijk de adviesverlenende instanties in een aantal gevallen daaraan een zeer ruime invulling geven. Er zijn gevallen bekend waarbij het agentschap Onroerend Erfgoed een negatief advies geeft op basis van het beschermingsbesluit, ook al is er geen directe inbreuk terug te vinden op de concrete inhoud van het beschermingsbesluit. Hetzelfde geldt voor het passiefbehoudsbeginsel uit het Onroerenderfgoeddecreet. Wat dat laatste punt betreft, stellen we vast dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen die werkwijze lijkt te volgen.

Anderzijds stelt de Raad voor Vergunningsbetwistingen wél dat bepalingen van het Burgerlijk Wetboek dan weer niet kunnen worden beschouwd als direct werkende normen, aangezien de vergunningen steeds worden verleend onder voorbehoud van burgerlijke rechten en aangezien de vergunningverlenende overheid niet bevoegd is om te oordelen over het bestaan van burgerlijke rechten.

Het gaat echter niet alleen over adviezen van Onroerend Erfgoed. Ook het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) lijken in adviezen bepaalde normen al te snel te kwalificeren als direct werkende

normen, en op basis daarvan wordt dan aangegeven dat hun negatief advies bindend is. Ik dacht dat we daarvan af waren. Het is trouwens volgens mij een contradictio in terminis: een bindend advies is geen advies meer, dat is een beslissing.

De vergunningverlenende overheden volgen dan meestal het standpunt van de adviesverlenende instantie en maken geen eigen beoordeling meer van de inhoud van het advies. Zoals gezegd, op die manier komen we opnieuw tot formeel bindende adviezen.

Wat is uw visie op de huidige praktijk, waarbij de verschillende adviesverlenende instanties het begrip 'direct werkende norm' een zeer ruime invulling geven, en zo weer formeel bindende adviezen creëren?

Kunt u verduidelijken wat er volgens u moet worden verstaan onder het begrip 'direct werkende norm'? Kunt u daarbij ook aangeven wat uw visie is op de aangehaalde rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen?

Kunt u bevestigen dat de finale beoordeling bij de vergunningverlenende overheid ligt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega, dankzij de goedkeuring in het parlement hebben we de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) ondertussen aangepast. Bij de inwerkingtreding was het uitdrukkelijk de bedoeling om een einde te maken aan de formeel bindende adviezen. Er wordt binnen de VCRO een duidelijk onderscheid gemaakt tussen adviezen in de zin van artikel 4.3.3 en adviezen in de zin van artikel 4.3.4 van de VCRO. Alleen de eerstgenoemde adviezen zijn bindend. Het is niet de bedoeling om via een te ruime invulling van het begrip 'direct werkende norm' terug te keren naar het systeem van de formeel bindende adviezen. Om die reden is een correcte en restrictieve invulling van het begrip 'direct werkende norm' aangewezen. Zowel de adviesverlenende instantie als de vergunningverlenende overheid moet dat respecteren.

Uit de definitie van 'direct werkende normen' van de VCRO blijkt dat het moet gaan om normen die op zichzelf toepasbaar zijn. Dat betekent dat de normen zelf voldoende duidelijk en concreet moeten zijn. Het moet gaan om normen waarvan de inhoud op het eerste gezicht duidelijk is, zonder discussie, en die niet op verschillende wijzen kunnen worden geïnterpreteerd of ingevuld. Normen die verdere invulling moeten krijgen of beoordeling vragen, kunnen niet worden beschouwd als direct werkende normen. Het kan dus niet gaan om vage bepalingen en doelstellingsbepalingen voor voorschriften, waaraan een beoordelingsmarge is verbonden. Daar is trouwens ook vaste rechtspraak over bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Daarbij wordt gesteld dat in beginsel een advies waarin gewezen wordt op een strijdigheid met direct werkende normen, tot gevolg heeft dat de vergunningverlenende overheid een gebonden bevoegdheid heeft en overeenkomstig dat artikel in de VCRO de vergunning moet weigeren of aan voorwaarden onderwerpen. Maar de Raad voor Vergunningsbetwistingen bevestigt dat dat alleen van toepassing is op voorwaarde dat het advies zelf zorgvuldig is, zowel qua inhoud als met betrekking tot de wijze van totstandkoming. Dat houdt onder meer in dat het advies zelf voldoende gemotiveerd moet zijn. Het moet onder meer de direct werkende normen aanduiden die van toepassing zijn en de strijdigheid van de aanvraag met die normen ook voldoende motiveren.

Wat specifiek onroerend erfgoed betreft, zijn alleen de bepalingen van het Beschermingsbesluit voldoende precies om beschouwd te kunnen worden als direct werkende normen. Het Agentschap Onroerend Erfgoed kan niet louter verwijzen naar het Beschermingsbesluit, maar moet de concrete norm aanduiden en moet aangeven hoe die norm wordt geschonden als het een negatief bindend advies wil uitbrengen. Daar is een uitspraak over van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Ik ben het niet eens met de stelling dat het passiefbehoudsbeginsel een direct werkende norm zou uitmaken. Die bepaling heeft een zeer algemene strekking en kan aanleiding geven tot verschillende invullingen. Het passiefbehoudsbeginsel is veeleer te kwalificeren als een zorgplicht, die we dan veeleer in artikel 4.3.4 van de VCRO kunnen vaststellen. Ik wil wel benadrukken dat het niet de bedoeling is om de waarde van de adviesverlening te beperken. De adviezen moeten correct worden gekwalificeerd. Indien een advies niet onder artikel 4.3.3 van de VCRO kan worden ondergebracht, betekent dat niet dat er zomaar kan worden voorbijgegaan aan het advies. De vergunninghouder zal ook altijd moeten motiveren en zorgvuldige beslissingen nemen en die ook onderbouwen.

U vroeg tot slot of ik kan bevestigen dat de finale beoordeling bij de vergunningverlenende overheid ligt. Ik verwijs daarvoor graag naar de letterlijke lezing van artikel 4.3.3 van de VCRO, waar duidelijk wordt bepaald dat de finale beslissing bij de vergunningverlenende overheid ligt.

De vergunningverlenende overheid moet natuurlijk steeds zelf de aangehaalde normen beoordelen en is niet gebonden door het standpunt van de adviesverlenende overheden. De vergunningverlenende overheid moet zelf nagaan of de aangehaalde normen te kwalificeren zijn als direct werkend of niet. Het is niet omdat de adviesverlenende instantie stelt dat het om een direct werkende norm gaat, dat de vergunningverlener daar ook effectief van moet uitgaan en dat standpunt moet delen. Dus: voldoende motiveren en onderbouwen, en normaal gezien moet dat dan ook zeer goede vergunningen en beoordelingen opleveren.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Bedankt voor het duidelijke antwoord, minister. Ik hoop dat dit antwoord ook kan dienen voor sommige vergunningverlenende overheden om zich op te beroepen als ze een dergelijk advies onder ogen krijgen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik dank collega Ceyssens voor de nuttige en goed gestelde vraag. Ik vind de term 'bindend advies' sowieso een beetje een contradictio in terminis. Ofwel is iets een advies, waar een vergunningverlenende overheid rekening mee moet houden, ofwel is het bindend, en dan kan de vergunningverlenende overheid er ook niet meer van afwijken. Noem het dan ook geen advies, maar inderdaad veeleer iets als een direct werkende norm.

Collega Ceyssens heeft ook aangegeven dat dat van alle kanten en vanuit verschillende achtergronden of hoeken kan komen. Het kan natuurlijk ook een stuk vanuit AWW komen. En daar heb ik een praktische vraag over. De rooilijnplannen die zijn opgemaakt door de administratie, maar die nooit bij KB zijn goedgekeurd, worden die dan ook gezien als direct werkende normen of niet?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ga daar geen uitspraak over doen, collega Ronse. Ik ga dat laten checken. Alles wat hier gezegd wordt, kan immers gebruikt worden in procedures. Ik laat het juridisch checken en zal het nasturen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het tekort aan verwerkingscapaciteit voor plastic afval
– 551 (2017-2018)**

**VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verwerking van restplastics in Vlaanderen
– 584 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Minister, nadat we hier vorige week gehoord hebben hoe eeuwig en belangrijk het plastic en plastic zakken wel zijn en hoe sommigen daar bepaalde bijna religieuze affiliaties mee hebben, wordt deze vraag natuurlijk hoe langer hoe actueler. De liefde voor de plastic zak aan de ene kant is natuurlijk het begin van de ketting, de verwerking achteraf is het einde van de pijp. De praktijk van het einde van de pijp is de afgelopen jaren altijd geweest dat we in Vlaanderen, als kampioenen van selectieve ophaling en dergelijke meer, ergens een grote hoop plastic afval hadden liggen, die dan verwerkt, gerecycleerd of wat dan ook moest worden. Heel veel daarvan ging, los van wat men daarvan denkt, naar China, dat zich jarenlang toegelegd heeft op het verwerken van niet alleen plastic, maar heel wat soorten afval.

Nu heeft men daar beslist dat men niet langer zin heeft om de vuilnisbak van de rest van de wereld te zijn. Men gaat zich op wat hoogwaardiger toepassingen toeleggen. Dat kunnen we op zich alleen maar toejuichen, alleen creëert dat blijkbaar toch een probleem voor de ongeveer 40.000 à 50.000 ton plastic afval die we jaarlijks vanuit Vlaanderen naar ginds verscheppen.

De vraag is gesteld naar aanleiding van de noodkreet van een aantal afvalintercommunes. Nogal wat van die intercommunes worden namelijk geconfronteerd met een opstapelende stock aan plastic afval waar ze geen uitweg meer voor vinden. Een aantal daarvan overwegen op dit moment al – de laatste strohalm – om te verbranden, hopelijk met energierecuperatie. Maar ik begrijp dat geen enkele van hen daar echt enthousiast over is. Ik denk dat het dus beter is dat we naar andere oplossingen proberen te zoeken.

Daarom heb ik een aantal vragen voor u, minister. Misschien moet ik ze in omgekeerde volgorde stellen dan in mijn oorspronkelijke vraagstelling, vooral naar aanleiding van de zitting van vorige week. Is dit ten eerste niet een perfect moment, wanneer je met een dergelijke problematiek geconfronteerd wordt, om vast te stellen dat de piste waarbij we eerst plastic gebruiken en hem dan achteraf proberen te vervangen, stilaan aan haar grenzen komt en dat het veel beter is om van in het begin meteen niet te gebruiken en te produceren?

Zou er niet veel sneller moeten worden gedacht aan systemen zoals het effectief verbieden van plastic zakken? We zijn ondertussen de enige Belgen die dat nog mogen gebruiken. En er zijn nog een aantal andere gekoppelde discussies rond statiegeld en dergelijke meer.

Is er bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) op dit ogenblik een globaal overzicht beschikbaar van de intercommunes die met een problematiek daaromtrent geconfronteerd worden, zodat we specifiek weten waar de afzetmoeilijkheden zich situeren en wat de omvang ervan is?

Ten tweede dreigt er effectief een piste te ontstaan waarbij men toch naar verbranding zou gaan of moeten gaan, wat gezien alle discussies rond de nieuwe roze zak,

die nu blijkbaar toch opnieuw wordt ondergraven vanuit de sector door een uitgebreide blauwe zak enzovoort, slecht nieuws zou zijn voor al wie selectief laat ophalen.

En ten derde: bestaan er op de langere termijn, als we toch plastic zouden blijven gebruiken, plannen of mogelijkheden om in Vlaanderen eigen capaciteit tot stand te brengen om het soort afval te verwerken dat we tot op vandaag richting China of elders in het buitenland exporteren?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, op 2 december jongstleden kopte De Tijd: 'De afvoerbuis voor afval zit verstopt'. Onze afvalverwerkers hebben namelijk de alarmbel geluid omdat ze hun plastic niet meer kwijtraken. De afvoerbuis zit verstopt, omdat China bepaalde soorten niet meer wil verwerken.

Collega Tobback heeft er zonet naar verwezen: vanaf januari zou de Chinese regering officieel de grenzen sluiten voor een hele reeks aan afvalstromen, wat de luchtvervuiling moet verminderen en de volksgezondheid ginds moet verbeteren. Daardoor wordt het voor afvalintercommunales bij ons duurder om bepaalde plastics weg te krijgen. De recyclageparken en afvalintercommunales gaan door een moeilijke periode, aldus de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

Op het terrein neemt de druk dus toe. Men spreekt zelfs over meer verbranding. Men vindt geen afzetmarkten om de plasticfolies kwijt te raken die men nu al apart inzamelt in recyclageparken. Volgens verschillende milieuorganisaties is het nu het moment – vorige week werd ook gezegd dat 2018 een sleuteljaar is – om het globale afvalbeleid te herzien en over te stappen naar een nog hoogwaardigere recyclage. Ook u, minister, hebt in de media te kennen gegeven dat u deze crisis aanziet als een kans voor Vlaanderen.

Hoe staat u tegenover de beslissing van de Chinese regering om bepaalde afvalstromen te weren? Hebt u daarover al overleg gehad met de sector? Wat is de stand van zaken van de herziening van de Europese Verpakkingsrichtlijn? Hoe zult u de eventuele omschakeling naar verbranding door intercommunales tegengaan en de circulaire economie, waar we allemaal honderd procent achter staan, blijven stimuleren?

Hoe verloopt het overleg met de Federale Regering over het lagere btw-tarief dat u wenst voor producten uit gerecycleerde plastics? Op welke manier zult u de verpakkingsindustrie op haar verantwoordelijkheid wijzen? We willen immers allemaal naar minder plastic. Welke gevolgen heeft dit alles op de verplichte aparte inzameling van het restplastic in Vlaanderen?

Afgelopen vrijdag heeft Fost Plus zijn plan voorgesteld om vanaf 2019 de blauwe zak uit te breiden naar alle plastics. Ik mag ervan uitgaan dat dat plan het resultaat is van de proefprojecten rond de pmd-zak en de verschillende inzamelsscenario's die zijn uitgetoetst. U hebt in de media verklaard dat het een standpunt is van Fost Plus en dat het nog geen beleidsbeslissing is. Wanneer zal die beleidsbeslissing dan volgen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, als u vraagt hoeveel plastic afval wordt geëxporteerd vanuit België naar China, dan zijn de laatst beschikbare cijfers van 2016, wat ook logisch is. Volgens de beschikbare cijfers van de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) gaat er 834 ton plastic afval van België naar China om te worden verwerkt. Dit is weinig. De totale hoeveelheid is 84.323 ton en wordt gerecycleerd door erkende organisaties.

Tot nu toe is de China-route een gemakkelijke manier geweest om afval te laten recyclen. Ik begrijp de beslissing van de Chinese autoriteiten. China is zich in sneltreintempo aan het transformeren en wil ook de milieuproblemen aanpakken.

Er is overlegd met Go4Circle, Val-I-Pac, Fost Plus en Interafval. Ook de intercomunales beseffen dat verbranding niet de goede optie is. We staan er dus allemaal achter dat we zoveel mogelijk moeten hergebruiken. Het is de verantwoordelijkheid van de betrokken sectoren om andere afzetkanalen te zoeken, waarbij de garantie kan worden gegeven dat de milieu-impact gering is en die bijdragen aan een circulaire economie. Het uitbouwen van nieuwe verwerkingscapaciteit is niet de kerntaak van de overheid, maar van de verwerkingssector.

Voor de roze zakken en voor wat nu via de PMD-zak wordt ingezameld, is er geen probleem. De hoeveelheden die worden ingezameld, worden volledig in Europa gerecycleerd en de hoeveelheden die worden ingezameld via de roze zak, worden zelfs voor 100 procent in België gerecycleerd. Alleen voor de toekomstige uitbreiding van de inzameling van de huishoudelijke restplastics moet de nodige voorzichtigheid aan de dag worden gelegd.

De erkende organisatie Fost Plus heeft vorige vrijdag inderdaad een implementatieplan voorgesteld aan de IVC om de inzameling voor 100 procent van de Belgische bevolking, gebaseerd op de evaluatie van de proefprojecten, te realiseren. Dat zou een aanzet moeten zijn tot de verdere uitbouw van de Vlaamse recyclagecapaciteit. Dit zal verder worden geconcretiseerd. De evaluatie is ingediend. Er is nog geen beleidsbeslissing genomen. Het wordt meegenomen in de nieuwe erkenning van Fost Plus die in 2018 moet worden genomen.

Los van de context van de China-ban ben ik al veel langer overtuigd van het belang om de problematiek van het kunststofafval grondig aan te pakken. Uiteraard is de preventie van kunststofafval hierbij essentieel. Er zijn de laatste jaren belangrijke stappen vooruit gezet in de selectieve inzameling van die stromen. Deze vooruitgang mogen we niet tenietdoen wegens externe omstandigheden: iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen.

De OVAM is een overleg gestart met de FOD Leefmilieu en de sectorfederatie Go4Circle om te verkennen wat de mogelijkheden zijn om een btw-verlaging toe te kennen aan producten die bestaan uit een bepaald percentage gerecycleerd materiaal. In de eerste plaats wordt samen met de recyclagesector gezocht naar producten waarvoor de gerecycleerde inhoud op een eenvoudige manier kan worden vastgesteld en waarvoor een duidelijk potentieel bestaat om de verkoop ervan te stimuleren via een prijsverlaging ten opzichte van de niet-gerecycleerde alternatieven. De OVAM heeft daartoe een studie lopen en die zal op korte termijn worden afgerond.

Daarnaast zal ook de economische impact van een prijsverlaging worden ingeschat en moeten we zoeken naar een eenduidige manier om dat te attesteren. Met de FOD Financiën zal worden bekeken welke voorwaarden in aanmerking kunnen komen voor een eventuele btw-verlaging, want dat moet natuurlijk binnen de Europese regelgeving passen. De resultaten van deze oefening zullen ook worden gebruikt om na te gaan of via andere middelen de verkoop van gerecycleerde producten kan worden bevorderd.

Het voorstel tot herziening van de richtlijn inzake verpakking en verpakkingsafval werd in december 2015 door de commissie uitgebracht. Het voorziet in een verstrenging van de recyclagedoelstellingen voor verpakkingsafval en in een meer geharmoniseerde monitoring. In maart 2017 stemde het Europees Parlement over amendementen, waarop de Raad reageerde met een positie-aanname in mei, en een mandaat aan het raadsvoorzitterschap om de trilogie te voeren.

Het Europees Parlement heeft de door de Commissie voorgestelde doelstellingen aangescherpt, terwijl de meerderheid van de Raad afgezwakte doelstellingen verkoos. Ondertussen vonden vijf trilogieën plaats. Met de zesde op 17 december is een principieel akkoord in eerste lezing bereikt, dat volgend jaar door de Raad, het Europees Parlement en de Commissie moet worden bekrachtigd. Dit komt ook op ons af. We hebben binnen Europa al mooie resultaten bereikt en heel wat gerealiseerd. Misschien is het ook interessant om aan te geven dat in het kader van de circulaire economie, wij heel wat nieuwe initiatieven hebben goedgekeurd en gesubsidieerd, die vaak passen in het recyclen van reststromen zoals plastic.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik kan me best vinden in een aantal zaken. Toch mis ik een concreet beeld van welke intercommunales op dit moment – enkele hebben wel degelijk alarm geroepen – met een probleem zitten. Ik wil graag weten waar en over welke het gaat. De cijfers daarover zijn zeker nuttig. De plastic zeeën liggen misschien ver van ons, maar de plastic bergen van afval dat wordt opgehaald, liggen wel bij ons. Het is dus goed om daar een concreet zicht op te krijgen, al was het maar om de omvang te kunnen inschatten.

Ik ben het eens met de bedenking dat we de logica van de beslissing van de Chinese regering kunnen inzien, dat we in hun plaats waarschijnlijk hetzelfde zouden doen. Tot mijn eigen verbazing heb ik genoteerd dat, aangezien wat er in de roze zak zit voor 100 procent in België wordt gerecycleerd – het is voor het eerst dat ik dat hoor –, een systeem dat bij wijze van spreken een goed jaar bestaat, nu al veruit superieur is aan het systeem van de blauwe PMD-zak, die al vele jaren bestaat. Ik heb altijd gehoord dat je een aantal dingen niet in die blauwe PMD-zak mocht steken omdat die te duur en te moeilijk waren om te recyclen. Als ik nu hoor dat alle overschot die er niet in mag, maar in een andere zak gaat, voor 100 procent in België wordt gerecycleerd, dan is dat nieuws voor mij, en misschien aanleiding tot de vraag waarom we niet gewoon alles in de roze zak stoppen, aangezien dat toch zoveel beter gaat. Tenzij ik uw antwoord, minister, iets te ongenueanceerd begrijp, maar dan wil ik wel graag een verduidelijking daarvan.

Ik ben er helemaal voor te vinden dat de Vlaamse, de Belgische en de Europese overheden het gebruik van producten die geproduceerd zijn op basis van gerecycleerd plastic promoten. Het is natuurlijk veruit superieur om te zorgen dat we minder plastic afval aan de bron produceren, en dat we er in de mate van het mogelijke voor zorgen dat we andere en duurzame grondstoffen dan plastic gebruiken, gezien de immense problemen die daarmee gepaard gaan. Hoe sneller we plastic zakken van onze markt kunnen bannen, hoe beter. Bij deze doe ik nog eens een warme oproep om dat liever gisteren dan morgen te doen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, Vlaanderen en België zijn koploper inzake recyclage en dat moeten we zeker behouden. We willen allemaal naar minder plastic afval gaan. We willen het hergebruik stimuleren, dat moeten we extra stimuleren. In het afvalstoffenplan staat heel duidelijk vermeld dat we minder willen verbranden.

In de artikels in de media werd de vrees geuit dat een deel van de plastics niet meer naar China zou kunnen gaan, en werd er geopperd dat er misschien meer zou worden verbrand. Minister, u hebt al gezegd dat u het een goed idee vond. Ik wil u vragen om opnieuw, net als in de vorige legislatuur, een hoorzitting te organiseren met de bestaande afvalverbrandingsovens. Het moment is rijp om dat hier nog eens te doen. In het nieuwe afvalstoffenplan staat het doel om het restafval te verminderen. Als ik de cijfers van 2014 en 2016 vergelijk, heb ik gezien dat de capaciteit, maar ook het aanbod is gedaald, maar de verhouding is gewijzigd. Ik zou dan ook willen voorstellen om dat debat in de commissie te laten plaatsvinden.

Minister, we moeten er alles aan doen om producenten ertoe aan te zetten gerecycleerde plastics te produceren en op de markt te brengen. We moeten steeds meer naar de recyclage en het hergebruik van die plastics gaan. Toch is het jammer vast te stellen dat er nog altijd – ik weet dat het een federale en geen Vlaamse bevoegdheid is – producten op de markt komen die niet recycleerbaar zijn. Het zijn producten die we dagelijks gebruiken, die in plastic verpakkingen zitten, die niet recycleerbaar zijn. In het kader van de circulaire economie zou ik vanuit Vlaanderen aan de alarmbel willen trekken omdat het toch wel menens is, en dat we verwachten dat de federale overheid grote stappen vooruit zet.

Mijnheer Tobback, de minister zei dat de roze zak 100 procent op Belgisch grondgebied wordt verwerkt. Wat Fost Plus heeft voorgesteld, is niet de blauwe zak, maar een uitbreiding van de blauwe zak. U zei dat de blauwe zak al vele jaren bestaat, maar men wil naar een nieuwe blauwe zak gaan – welke kleur die ook heeft – met de bedoeling om alle plastics in te zamelen. Dat is toch een groot verschil met het huidige gebruik van de blauwe zak.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Johan Cruijff zei: "Elk nadeel heb zijn voordeel." In deze zaak moet het feit dat de Chinezen hun markt sluiten voor die plastics, een opportuniteit zijn. In Vlaanderen moeten we kijken hoe we het plastic afval dat we inzamelen via de PMD+-zak en in de toekomst ook via de roze zak... Het principe van de ladder van Lansink is de vraag hoe we afval kunnen vermijden. Dat is nog altijd belangrijk en dat komt nog te weinig aan bod. Als er afval is, hoe kunnen we dat dan hergebruiken? Verbranden is uit den boze.

Minister, ik wil graag dat u bevestigt dat indien er plasticafval wordt ingezameld door intercommunales via een gescheiden stelsel en het komt bij de afvalverwerker terecht, het onmogelijk is om dat via een omweg naar de afvalverbrandingsovens te sturen. Dan doen we wat Brussel vandaag doet: Brussel haalt de fracties gescheiden op en voert alles naar de verbrandingsoven in Neder-over-Heembeek om het te verbranden. Dat is boerenbedrog. De mensen zijn voorstander om een tandje bij te steken, om te recyclen, om van hun woning een mini-containerpark te maken, om de stap naar de containerparken te zetten, om te recyclen. Maar zo zijn we die mensen aan het misbruiken. De goedheid misbruiken van onze Vlaming om te recyclen en zelf zijn steentje bij te dragen, kan voor onze fractie niet. Het is onmogelijk om in dat verhaal mee te stappen.

Ik geef toe dat doordat de Chinese markt wordt gesloten, men oplossingen moet zoeken voor het gerecycleerd plastic en de inzameling van die fractie. In sommige intercommunales gaat dat via de roze zak, maar Fost Plus heeft nu het licht gezien en gaat de blauwe zak uitbreiden om er plastic folies en verpakkingsafval in toe te laten. De sorteerboodschap voor onze inwoners, waarover we al twintig jaar discussiëren, is nu ook weg. We hebben een grote stap vooruit gezet. Ik wil toch graag een bevestiging van het feit dat de fractie die we extra gaan inzamelen, toch niet via een sluikgeweg zal worden verbrand.

In de preventie mogen we nog een tandje bijsteken. Minister, u zit er zelf aan het stuur. Uit de sectorale preventieplannen kunt u nog veel halen om in het kader van eco-design de verpakkingsindustrie aan te manen alleen maar verpakking op de markt te brengen die recycleerbaar is. Dan zal die stroom zeker zuiver worden. Minister, kunt u ons verzekeren dat ingezameld plastic afval niet zal worden verbrand?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Sommige collega's gaan volledig voorbij aan het feit dat productnormering geen Vlaamse bevoegdheid is. We kunnen geen verplichting opleggen van welk percentage gerecycleerd plastic in een bepaald product moet

zitten. Dat moet de federale overheid doen. Het is een van de zaken waarover we niet kunnen beslissen.

Via de circulaire economie hebben we tal van nieuwe projecten goedgekeurd. Het zijn initiatieven waar wordt gerecycleerd, met nieuwe toepassingen en uitwisselingen tussen verschillende economische spelers die reststromen van elkaar gebruiken. We hebben fantastische projecten kunnen valoriseren omdat we in de begroting een pak extra middelen hebben kunnen binnenhalen voor die circulaire economie.

In deze commissie, in het parlement zijn we veel te gefragmenteerd bezig met het verpakkingsbeleid. De ene week gaat het over het verbod op plasticzakjes, dan gaat het over het statiegeld, nu is er een vraag over de roze zak, over de uitbreiding van de blauwe zak. Dat is allemaal heel waardevol, maar je kunt het ene niet los zien van het andere. Er moet een totale nieuwe aanpak zijn.

Het toeval wil dat we volgend jaar de nieuwe erkenning van Fost Plus moeten goedkeuren. Dat is ook net het jaar waarop we met elkaar hebben afgesproken dat we het statiegeld al of niet invoeren. We doen een evaluatie van de aanpak van het zwerfvuil. We hebben net een evaluatie binnen van de twee soorten stromen, de roze zak en de uitbreiding van de blauwe zak, die dan een paarse zak wordt. We hebben dus roze, blauwe en paarse zakken en dat heeft niks met politiek te maken, maar alles met het inzamelen van plastic afval.

Ik kan u garanderen dat de Vlaamse Regering, wanneer ze daar een beslissing over neemt, wanneer ze een bepaalde pistes zal bewandelen, het geheel zal bekijken. Als je er eentje gefragmenteerd uitneemt, werk je in een schakel waar al de rest in elkaar kan vallen. Nu is het moment om heel het verpakkingsverhaal totaal te bekijken. We moeten dat natuurlijk zien in het licht van de circulaire economie en we moeten zoveel mogelijk recycleren.

Er zijn enkele bijkomende vragen gesteld, en soms is dat wat verwarrend en worden er dingen door elkaar gehaald. De roze zak bestaat al een tijdje, onder andere in de regio Mechelen. Wat niet in de PMD-zak kan, gaat in de roze zak, en dat wordt 100 procent gerecycleerd. De resultaten met de paarse zak zijn minder positief. De paarse zak is de blauwe zak, het experiment met alle plastic in een zak. Voor de consument is dat een veel betere zaak, daar is iedereen het over eens. Voor het ophalen en recyclen is het wel een moeilijkere toepassing, omdat de machines daarop moeten worden aangepast.

Mijnheer Nevens, als we vanaf 1 januari 2018 de paarse zak invoeren, zijnde de blauwe zak met alle plastics erin, en als u me vraagt of ik kan garanderen dat alles 100 procent zal worden gerecycleerd, dan is het antwoord volgens de specialisten vandaag: neen. Omdat men niet voorbereid is op basis van de capaciteit om dat allemaal op die manier te verwerken. Wel met de roze zak, omdat men daarvoor een aparte stroom en andere machines heeft, maar niet als men direct start met het inzamelen van de volledige zak. Dit moeten we mee in het achterhoofd houden als we dat invoeren, hoe we dat doen, zodat we niet naar een verbranding gaan, maar naar een recyclage.

Collega's, ik wil hiermee maar aangeven dat wij het totaalpakket zullen moeten bekijken. Wij zullen volgend jaar komen met een totaalvisie op het afvalbeleid. Wij willen alles herzien in de nieuwe tijdgeest: het feit dat Fost Plus een nieuwe erkenning moet krijgen; het statiegeld op plastic zakjes. We moeten de roze of de paarse zak op die manier bekijken. We zullen daarover volgend jaar zeker nog vaak van gedachten wisselen. Maar we zijn het allemaal over één ding eens: dat we zoveel mogelijk, liefst 100 procent, recyclen en zo weinig mogelijk verbranden. Laat het duidelijk zijn dat het daarvoor is dat ik als minister sta.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, ik sluit mij helemaal aan bij het principe of de droom van de minister dat we een globale visie moeten hebben. Vandaag discussiëren we te gefragmenteerd. Maar, minister, u kunt moeilijk voorbijgaan aan de actualiteit en aan het feit dat heel wat dingen ter discussie worden gesteld – ook een aantal zaken waar we de facto al achterlopen. We zijn de laatste regio in België waar bijvoorbeeld plastic winkelzakjes nog toegelaten zijn. Daarover beslissen we wél zelf in Vlaanderen. Als zowel Brussel als Wallonië het al heeft verboden, is het niet verwonderlijk dat ook in Vlaanderen die vraag bestaat.

Ik sluit me helemaal aan bij de ambitie om een globale visie te maken, maar bovendien worden we in de praktijk door nogal wat betrokken partners en belanghebbenden op die markt onder druk gezet, om niet te zeggen voorbijgelopen. Het initiatief van Fost Plus met de blauwe zak, waar we op een zeer bizarre manier nu opeens alles in zouden mogen steken, is natuurlijk ook voor een deel anticiperen op een toekomstige visie. Het zou toch echt geen kwaad kunnen mocht de Vlaamse Regering, de Vlaamse overheid, desnoods samen met het Vlaams Parlement, zelfs met inbegrip van u, mijnheer Nevens, een visie duidelijk kunnen maken waaraan de betrokken spelers op de markt zich zouden kunnen houden en zich zouden kunnen conformeren, in plaats van, zoals het jammer genoeg al te vaak gebeurt, achter de feiten en achter de markt en achter een aantal betrokken belanghebbenden aan te lopen.

Ik krijg hoe langer hoe meer het gevoel dat we ons met bijvoorbeeld de blauwe zak in het verleden te gemakkelijk hebben laten sussen. Als ik zie hoe bijzonder gemakkelijk het blijkbaar is om in België te recyclen wat er vandaag allemaal in de roze zak gaat – niet alleen in Mechelen maar ook bij mij in Leuven, ik heb er ook een staan, waarover ik overigens zeer tevreden ben –, dan vraag ik mij af waarom we dat al niet veel langer hebben gedaan, en waarom Fost Plus zo lang heeft tegengesparteld en dat blijkbaar nog altijd blijft doen en nu plotseling wel een aantal deuren wil openzetten. Een aantal betrokkenen zouden eens diep in het eigen 'hert' mogen kijken.

De Vlaamse overheid moet nu duidelijke lijnen trekken, en liefst zo snel mogelijk.

Minister, u moet daar niet boos over zijn. Ik roep u slechts op om datgene wat u hebt aangekondigd, zo snel mogelijk te doen. Als dat geen constructieve oppositie is, weet ik het ook niet meer.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, u hebt uiteraard volledig gelijk dat we moeten komen tot een integraal verpakkingsbeleid. De laatste weken is dat in de commissie inderdaad dikwijls gefragmenteerd gebeurd. Uiteraard kijken wij allen uit naar uw totaalvisie. Het is al vaak gezegd dat 2018 een sleuteljaar is. We kijken naar het plan Fost Plus en naar de beleidsbeslissingen hierover. De verwachtingen van eenieder in deze commissie zijn hooggespannen.

De heer Nevens vroeg daarnet of kan worden gegarandeerd dat het materiaal in de paarse zak 100 procent kan worden gerecycleerd. Minister, u hebt daar negatief op geantwoord. Ik moet eerlijk zeggen dat ik als parlementslid hier en daar met mensen ben gaan spreken. Men heeft mij gegarandeerd dat de technologie ondertussen zodanig zou zijn ontwikkeld dat dat wel zou kunnen. Ik ga dat nog verder uitzoeken. *(Minister Schauvliege schudt het hoofd)*

Minister, u zegt van niet. Ik moet dat dus toch nog eens verder bekijken, want dat is wel belangrijk voor de komende beleidsbeslissing.

Minister, u zegt dat we zoveel mogelijk moeten recyclen en zo weinig mogelijk verbranden. Dat kunnen we alleen maar volmondig beamen, want dat zal in de toekomst onze luchtkwaliteit uiteraard alleen maar ten goede komen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de lozingen van luchtverontreinigende stoffen en broeikasgassen – 575 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) publiceert het rapport 'Lozingen in de lucht 2000-2016'. Uit het overzicht van de resultaten blijkt dat er in 2016 aanzienlijk minder luchtverontreinigende stoffen en broeikasgassen geloosd werden dan in 2000. Dat is op zich hoopgevend nieuws. Voor de meerderheid van de luchtverontreinigende stoffen nam het relatieve aandeel van de huishoudens en het verkeer toe. Blijkbaar doen de andere sectoren meer inspanningen. Er werden maatregelen genomen om de uitstoot te verminderen, maar die wegen niet altijd op tegen de toenemende activiteit in die sectoren. De gezinnen verbranden nog altijd te veel hout, wat zorgt voor een stijging in het aandeel van de gezinnen. Ook al daalt de CO₂-emissie door nieuwe auto's, we rijden steeds meer kilometers in steeds meer auto's, waardoor de uitstoot op het einde van de rit toch groter is geworden.

In de plenaire vergadering van 15 november 2017 stelde u dat u een traject hebt uitgetekend om te komen tot een globaal actieplan voor een betere luchtkwaliteit. In de loop van 2018 komt u, na een openbaar onderzoek, met een nieuw plan.

Naar aanleiding van het rapport van de VMM en het aangekondigde plan heb ik een aantal vragen.

Liggen de resultaten van het VMM-rapport, qua vervuilingsgraad door de parameters en qua aandeel per sector, in de lijn van wat u verwachtte?

Houtverbranding wordt opnieuw aangewezen als een belangrijke veroorzaker van luchtvervuiling. Er bestaat het VMM-stookadvies. Dat is dezer dagen ook weer nuttig. Maar, minister, kunt u op dat gebied nog andere maatregelen nemen?

Maatregelen nemen op het vlak van het verminderen van de uitstoot van onze mobiliteit botst op de vaststelling dat steeds meer autoritten worden gemaakt en steeds meer auto's over onze wegen rijden. U bent met een nieuw actieplan bezig. Kunt u met betrekking tot de nieuwe voorstellen van uw actieplan al een tipje van de sluier oplichten? Houden ze rekening met dat gegeven?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, wij hebben al een fijnstofactieplan. We hebben dat ook geactualiseerd voor een aantal regio's waar we een bijkomende problematiek kennen: de havens van Antwerpen en Gent. Dat is een redelijk recent plan, waarmee bijkomende maatregelen werden genomen. Ons oude fijnstofactieplan loopt tot 2018. We moeten in de loop van 2018 een nieuw fijnstofactieplan maken, om daarmee vanaf 2019 te kunnen starten.

Wij meten alles goed en volgen dat op, en op basis daarvan treffen wij maatregelen.

Het nieuwe rapport is in mijn opdracht gepubliceerd. Het leert ons dat de uitstoot van industriële emissies van stikstofoxiden, zwaveldioxide en fijn stof sterk daalde in de periode 2005-2016 door de verlaging van de uitstootnormen voor onder andere stookinstallaties, raffinaderijen en elektriciteitscentrales.

Milieubeleidsovereenkomsten met sectorale reductiedoelstellingen werden afgesloten met chemie, glas- en elektriciteitsproducenten. Daarnaast hebben we ook heel sterk gewerkt op de vergunningen.

De industriële uitstoot van niet-methaan vluchtige organische stoffen werd onder andere aangepakt door middel van de Europese Solventrichtlijn en de aanpak van niet-geleide emissies door middel van voorwaarden in onze eigen milieuregeling. Voor zwaveldioxide en niet-methaan vluchtige organische stoffen blijft de industrie, ondanks belangrijke reducties, de belangrijkste bron van uitstoot.

De uitstoot van stikstofoxiden en zwaveldioxide van huishoudens daalde door de overschakeling naar schonere brandstoffen, bijvoorbeeld aardgas, door energiezuinige woningen en milieuperformantere huisverwarmingsinstallaties. De huishoudelijke uitstoot van niet-methaan vluchtige organische stoffen werd aangepakt met Europese productnormering. Zo bevatten de verven minder solventen.

Wat betreft de uitstoot van fijn stof blijft de huishoudelijke verbranding, vooral van hout, wel een belangrijk aandeel hebben.

Om de emissies van wegverkeer te verlagen, werd ervoor gekozen om in te zetten op de beheersing van het aantal gereden kilometers en een bijsturing van de samenstelling van het wagenpark. Toch steeg de uitstoot door het verkeer. In de periode 2005-2015 is het aantal gereden kilometers gestegen. Er werd ingezet op een schoner wagenpark door de verdieseling tegen te gaan, en door de hervorming van de belasting op de inverkeerstelling (BIV) en de verkeersbelasting. Deze maatregelen zorgden voor een sterke daling van het aandeel nieuw ingeschreven dieselpersonenwagens.

De emissie van ammoniak wordt voor meer dan 90 procent door mestopslag en mesttoediening in de landbouwsector veroorzaakt. Er worden al vele jaren heel wat maatregelen genomen: de beperking van mestaanwending, betere aanwendings technieken en emissiearme stallen.

In relatie met het Luchtplan, dat in opmaak is, verandert het nieuwe rapport niet zo veel. We wisten al dat de focus van het plan moet liggen op de sectoren transport en huishoudens. Daarnaast wordt ook het potentieel binnen de industriële sectoren verder in kaart gebracht. Ook voor de landbouwsector worden maatregelen genomen.

Samen met de sectororganisatie Agoria maak ik werk van een Green Deal over huishoudelijke verwarming op hout. De bedoeling is om een beleid uit te werken om de bijdrage van de houtverbranding aan de emissies en de negatieve gevolgen op de luchtkwaliteit zo snel mogelijk te verminderen. Ook hier is er iets waarop we niet kunnen sturen: de productnormering. Mochten we dat in handen hebben, zouden we bijvoorbeeld enkel nog de verkoop van performante kachels toestaan. Maar dat is een federale bevoegdheid. Daarom sluiten we op vrijwillige basis een convenant, of een Green Deal, af met de sector.

Maatregelen nemen op het vlak van mobiliteit behoort natuurlijk tot de bevoegdheid van mijn collega-minister Ben Weyts. Hij is bezig met de opmaak van een nieuw mobiliteitsplan. Een van de doelstellingen daarvan is de vermindering van de uitstoot door mobiliteit. Dat zal onder meer gaan over het afleggen van minder kilometers. Ik hoop dat daarover meer duidelijkheid zal komen, zodat we daar ook rekening mee kunnen houden in het fijnstofactieplan. Hoe sneller we de resultaten van het mobiliteitsplan hebben, hoe sneller we dat kunnen implementeren in ons fijnstofactieplan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord. Het klopt dat voor de ene vorm van vervuiling of voor de ene pollutant een bepaalde sector meer verantwoordelijk is dan voor de andere. Maar globaal gezien zien we toch dat een behoorlijke verantwoordelijkheid in de richting van de gezinnen komt, zeker wat betreft houtverbranding maar ook wat betreft verkeer en mobiliteit. Ook daar heeft een aandeel te maken met het verplaatsingsgedrag van ons allemaal. U zegt dat dit de verantwoordelijkheid is van minister Weyts. Dat is uiteraard voor een deel zo. Maar we hebben, zoals u zelf zegt, de BIV vergroend. Dat is op een goede manier gebeurd, met een goede weging van de juiste parameters. Voor de verkeersbelasting is dat ook gebeurd, maar specialisten zijn het erover eens dat het daar minder goed is verlopen dan bij de BIV. We zouden daar de verschillende parameters die in rekening worden gebracht, nog eens goed moeten bekijken. Het is misschien wat kort door de bocht geformuleerd, maar ik denk dat we daar nog te veel vasthouden aan de euronorm, terwijl we met de ecoscore een veel beter alternatief hebben. Dat is trouwens van eigen Vlaamse makelij, van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Die bevoegdheid ligt dan toch deels bij u en deels bij de minister van Financiën. Als het van mij afhangt, moeten we dat toch eens bekijken als een extra instrument om het stijgende aandeel van verkeer nog verder in te perken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verlenen van vergunningen voor het ontbossen in Vlaanderen – 585 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) gaf dit jaar meer dan negen op de tien keer een gunstig advies voor het kappen van een bos. U hebt in de media al opgeroepen om het beeld van een massale ontbossing op het terrein te nuanceren. De meeste aanvragen voor boskap gaan over een beperkte oppervlakte. U verwees naar de gedachtewisseling die we onlangs hadden over de Boswijzer. Daarin werd gesteld dat ondanks de verschillende methodes en het bestaan van foutenmarges de bosoppervlakte stabiel zou zijn.

Volgens het ANB gaat het bij ruim twee derde van de aanvragen om een aanvraag in een woon- of industriegebied, en het agentschap zou dat niet kunnen weigeren. Bij één derde gaat het om bomen in een recreatieve zone of landbouwgebied, en daar kan het agentschap weigeren indien uit het onderzoek blijkt dat het om waardevolle bomen gaat. Aldus de recente communicatie daarover vanuit het ANB.

Minister, ondanks het welles-nietesspel in de media moet ik op het terrein, in mijn eigen gemeente, vaststellen dat men soms wel gemakkelijk een vergunning verkrijgt voor het kappen of ontbossen. Dat is een opvallende vaststelling, zeker omdat we dat hier in deze commissie regelmatig bespreken en ook omdat er veel argumenten bestaan in hoofde van de lokale besturen om deze vergunningen te weigeren. Graag verwijs ik naar de sociale en recreatieve waarde van bossen, de biodiversiteit, de positieve invloed op de luchtkwaliteit, de waterhuishouding, de gezondheid, enzovoort. Allemaal zaken waar we in deze commissie allemaal van overtuigd zijn.

De vergunningsverlener, in de regel de gemeente, volgt doorgaans het advies van het ANB, hoewel dit niet bindend is. Het probleem bij de adviesverlening is dat soms onvoldoende gegevens beschikbaar zijn. Het ANB hanteert een interne dienstrichtlijn waarin wordt aangegeven hoe in verschillende omstandigheden advies moet worden gegeven op een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing.

Jaarlijks wordt er een kwaliteitscontrole uitgevoerd op de adviesverlening van het ANB, aldus het antwoord dat ik kreeg op mijn schriftelijke vraag nummer 663.

Minister, bent u het eens met de kritiek dat lokale besturen te snel overgaan tot het verlenen van een vergunning tot ontbossing? Speelt het ANB zijn rol hier voldoende?

Hoe staat u ten aanzien van de vaststelling dat het ANB bij het verlenen van advies een strikt juridische beoordeling hanteert in plaats van een inhoudelijke beoordeling? Plant u een eventuele herziening van de interne dienstrichtlijn van het ANB?

Wat waren de belangrijkste conclusies van de laatste kwaliteitscontrole op de adviesverlening van het ANB? Op welke manier garanderen de interne kwaliteitsaudits een kwalitatieve en correcte adviesverlening van het ANB?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, ik ben het niet met u eens dat de lokale besturen kwistig vergunningen afleveren. De voorbije jaren werd een vergunde ontbossing verleend voor minder dan 0,2 procent van het bosareaal. Het moratorium wordt dus goed opgevolgd: lokale besturen staan ontbossing alleen toe waar het echt noodzakelijk is. U weet dat dit ook wordt gecompenseerd.

Er was inderdaad een achterstand bij het besteden van de middelen. We hebben dit versneld en we zorgen ervoor dat de middelen in het Bossencompensatiefonds gaan. Maar er komt ook een verstrenging in natura. Op die manier blijft het bestand intact. Op de hoorzitting hebben we trouwens gezien dat het bosbestand in Vlaanderen al jaren stabiel blijft.

Gelet op het beperkte percentage ontbossingen speelt het ANB zijn rol zoals het moet. Het ANB doet een juridische maar ook een inhoudelijke beoordeling. Die gebeurt in hoofdzaak op de dossiers die voor ontheffing worden voorgelegd. Inhoudelijke criteria die daar worden afgewogen, zijn de ecologische, de landschappelijke en de sociaal-recreatieve waarde van het bos.

Ik zie op dit moment geen reden om de dienstrichtlijn te herzien. Die richtlijn werd de voorbije jaren aanzienlijk verstrengd. Er is een jaarlijkse kwaliteitscontrole ingevoerd op de adviesverlening. De eerste kwaliteitscontrole werd uitgevoerd op 29 november 2016. Die bestond uit een combinatie van gerichte dossierkeuze en een ad random geselecteerd, vast aantal dossiers per provincie. Alle dossierbehandelaars waren betrokken bij deze controle, zodat ze bijdraagt tot kennisuitwisseling en tot verdere evolutie naar een uniforme adviesverlening.

De belangrijkste conclusie naar aanleiding van deze kwaliteitscontrole is het belang van het gebruiken van de interne richtlijn bij het behandelen van de dossiers. Zo kwam uit de steekproef naar voren dat in vier dossiers de richtlijn niet werd gevolgd.

Daarvan waren twee gelijkaardig. Het betrof twee dossiers met ligging in een woonpark en twee dossiers waarbij de te ontbossen oppervlakte niet conform de richtlijn werd bepaald, een keer omdat er reststroken werden meegeteld en een keer omdat er onterecht werd afgeweken van de oppervlakte goedgekeurd in de ontheffingsaanvraag. Dat is besproken en is op die manier ook aan het licht gekomen. De volgende kwaliteitscontrole is gepland in januari 2018.

Op welke manier garanderen de interne kwaliteitsaudits een correcte adviesverlening? Het is een controle op de correcte en ook gelijkvormige toepassing. De richtlijn en de uniforme toepassing zijn daarbij ook een hulpmiddel. Bovendien laat de aanpak van de kwaliteitscontrole toe om verschillende interpretaties te bespreken met de betrokken dossierbehandelaars en op die manier ook bij te sturen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw reactie. Ik heb deze vraag gesteld omdat ik de voorbije jaren in mijn eigen gemeente toch dikwijls heb gezien dat er zwaar werd ontbost, vooral in woonparkgebieden en ik niet begreep waarom er bijvoorbeeld volledige percelen werd ontbost, en recent werd er een achtertuin van een woonparkperceel ontbost die de vorige jaren op de boskaart nog als waardevol bos was ingekleurd. Dat doet me uiteraard toch heel sterk de wenkbrauwen fronsen. Ik word daar eigenlijk niet echt gelukkig van. Ook hoor ik van veel mensen dat, afhankelijk van wie van het ANB je over de vloer krijgt wat je perceel betreft, het compensatievoorstel toch wel serieus kan verschillen van persoon tot persoon. Dat is eigenlijk toch wel de reden waarom ik deze vraag heb aangebracht. Ik ben er uiteraard heel tevreden mee dat u zeer uitgebreid bent ingegaan op mijn vraagstelling, maar ik wou toch even duiden voor u wat jammer genoeg de ervaringen zijn die ik heb gehad, in de hoop dat er in de toekomst nog meer aandacht naar zulke situaties kan gaan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, dat laatste dat collega De Vroe signaleert, heb ik eigenlijk ook al gehoord. Ik heb ook echo's in die zin gehoord vanop het terrein, zeker na het verdwijnen van het moratorium op de zonevreemde bossen. Is ter zake een andere mentaliteit ontstaan bij het ANB? Er wordt inderdaad gezegd, enigszins zoals collega De Vroe zegt, dat, waar men eigenlijk hoort te beoordelen op basis van een vergunningsaanvraag, een bouwvergunning bijvoorbeeld, met een plan waarbij men weet waar het huis komt, wat daarvoor absoluut weg moet en wat kan blijven, men nu vaak al op basis van een soort principiële, algemene aanvraag zegt dat het hele perceel mag worden gekapt. Ik weet niet of dat zo is. Ik heb daar ook alleen maar de geruchten over gehoord. Minister, het zou misschien toch goed zijn dat u dat eens bekijkt of laat bekijken, en dat, als het echt zo is dat er een soort gemakkelijksoplossing wordt gezocht, dat toch een beetje wordt verstrengd, dat u duidelijk maakt dat men het best, in elk geval wat mij betreft, beoordeelt op basis van een heel concrete bouwaanvraag en dan zegt 'oké, dat mag dan weg, maar dat mag niet weg', zodat niet hele percelen meteen worden kaalgekapt terwijl dat eigenlijk niet nodig is.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik wil me wel aansluiten bij collega Vandaele, vooral ook omdat het een beetje een typisch fenomeen is, dat voortbouwt op de oude Vlaamse ziekte die erin bestaat dat niemand ooit echt helemaal goed weet wat nu het bindende advies en de bindende regels en de duidelijke regels zullen zijn, en dat iedereen altijd het gevoel heeft dat een ander meer geluk heeft gehad in wie hij over de vloer heeft gehad om advies te geven, en dat de ene iets meer mag dan de andere. Dat is dus nogmaals een pleidooi en een aanwijzing voor de nood aan duidelijke richtlijnen, die duidelijk en objectief door iedereen op dezelfde manier worden behandeld en die dus ook voor iedereen op dezelfde manier van toepassing zijn als regels. Als men wil discussiëren over de regels, laten we dan discussiëren over de regels. Het is aan het parlement om die te maken, maar als ze er zijn, dan moeten ze wel voor iedereen op een gelijke manier worden toegepast. Als daar dan vragen over bestaan, en die bestaan van oudsher in dit soort discussies, en blijkbaar nog altijd, dan is het beter dat we daar zeer duidelijke en zeer transparante richtlijnen over hebben, die kunnen worden getoetst door iedereen, al was het maar om de eeuwige frustratie daarover bij mensen toch weg te nemen. Ik stel vast dat die nog altijd bestaat.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ben er bijna van overtuigd dat het over geruchten gaat, zaken die de ronde doen. Als er één ding zeker is, dan is het dat het ANB heel strikte, duidelijk beslissingsbomen heeft, en richtlijnen op basis waarvan die beslissing wordt genomen. Het is niet zo dat dat à la tête du client is, dat men daar zomaar van kan afwijken. Ik wil dat dus echt wel formeel tegenspreken. Integendeel, ze zijn met de jaren ook strikter en duidelijker en gedetailleerder geworden. Wij komen daar helemaal niet in tussenbeide. Dat is de autonomie van het ANB. Als het parlement echter zou beslissen om de mensen van het ANB eens uit te nodigen om die richtlijnen en de manier waarop die advisering gebeurt hier eens te komen toelichten, dan zullen ze dat met veel plezier doen. Ik heb niet graag dat er hier geruchten of vermoedens worden geponeerd als zijnde een feit. Ik ben ervan overtuigd dat dat niet zo is, maar het agentschap zal, als jullie dat in jullie wijsheid zouden beslissen, met heel veel openheid en transparantie en met heel veel plezier komen toelichten hoe het die beslissingen neemt.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Uiteraard was ik sowieso van plan om eens rechtstreeks contact op te nemen met de mensen van het ANB, om de voorbeelden die ik zelf heb vastgesteld, zeker met hen door te praten, want dat gaat zeker niet over geruchten, maar over vaststellingen die ik in de praktijk heb gedaan. Ik denk dat het zeker nuttig kan zijn om hen wat dat betreft te horen, om misschien te begrijpen op welke manier dat dan zou kunnen passen in de dienstrichtlijnen die ze momenteel hanteren. Minister, als ik mijn verdere bevindingen heb wat dat betreft, zal ik uiteraard nadien naar u komen om dat verder te bespreken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.